View metadata, citation and similar papers at core.ac.uk
brought to you by CORE
provided by Digital Library of the University of Pardubice

KOMPARACE VYBRANÝCH FINANČNÍCH UKAZATELŮ ČESKÝCH BANK A JEJICH ZAHRANIČNÍCH VLASTNÍKŮ

Liběna Černohorská, Jan Černohorský
Univerzita Pardubice, Fakulta ekonomicko-správní, Ústav ekonomie

Abstract: *The paper deals with the analysis and examination of the financial situation development of monitored bank institutions operating in the Czech Republic in the comparison with thein foreign holders according to the chosen financial indicators.*

Key words: *bank, financial analysis, comparison*

ÚVOD

Pro český finanční sektor je charakteristický významný vliv zahraničních vlastníků. Jen v bankovním sektoru kontrolují zahraniční investoři, kteří v naprosté většině pocházejí ze zemí Evropské unie, celkem 96 % veškerých aktiv. První podstatná fáze jejich příchodu proběhla v době privatizace velkých bank a udělování nových bankovních licencí prvním zahraničním zájemcům. Další významná etapa související s vlnou fúzí a převzetí a s postupným příchodem dalších subjektů ze zahraničí pokračuje v současné době.

Přítomnost zahraničních investorů ve finančním resp. bankovním sektoru je spojena jak s pozitivními, tak s negativními skutečnostmi.

Klady lze spatřovat zejména v přenosu zahraničního manažerského know-how, zavádění nových technologií a moderních distribučních kanálů, rozšíření nabídky produktů a služeb, zvýšení kvality řízení rizik a posílení vnitřních kontrolních systémů. Výsledkem je ziskové hospodaření bankovních institucí, dostatečné kapitálové vybavení a v neposlední řadě zlepšení kvality úvěrového portfolia.

Zahraniční vlastnictví však může přinášet i určitá úskalí. Vytváří nové kanály přeshraniční transmise šoků do domácího finančního sektoru. Jiné potenciální ohrožení představuje neadekvátní posouzení rizik, pokud mateřská banka implementuje své modely, tzn. modely rizika odhadnuté na domácích datech, avšak bez odpovídající kalibrace na ekonomické a finanční ukazatele hostitelské země. Za riziko lze rovněž považovat skutečnost, že dceřiné společnosti a pobočky zahraničních finančních institucí v České republice nemusí být pro celky, jejichž jsou součástí významné z hlediska podílu na bilanční sumě, z pohledu české ekonomiky se však často jedná o subjekty systémově důležité.

Cílem tohoto příspěvku je provést komparaci finanční situace zvolených českých bank prostřednictvím analýzy vybraných finančních ukazatelů.

1. Komparace vybraných finančních ukazatelů českých bank a jejich zahraničních vlastníků

Komparace je zaměřena, v souvislosti s možným rozsahem příspěvku, na stěžejní ukazatele finančního hospodaření bank, a to na rentabilitu, která je základem jakéhokoliv podnikání, čistou úrokovou marži, jako základní finanční ukazatel zhodnocování získaných finančních zdrojů banky, a ukazatele adekvátnosti kapitálu, jako možný ukazatel finanční stability banky a nezbytný zdroj ochrany banky před nesolventností.

Komparace je prováděna, vzhledem k dostupnosti aktuálních údajů u zahraničních vlastníků, za období let 1999 – 2004.

1. 1 Rentabilita průměrných aktiv a rentabilita průměrného vlastního kapitálu

V rámci porovnání rentability českých bank a jejich zahraničních vlastníků jsou spojeny dva ukazatele – které spolu samozřejmě určitým způsobem souvisí – do jednoho grafu. Jedná se o rentabilitu průměrných aktiv (ROAA) vyjadřující, jak efektivně jsou využívána bankovní aktiva k vytváření zisku. Druhým ukazatelem je rentabilita průměrného vlastního kapitálu (ROAE), který ukazuje výnosnost kapitálu vloženého vlastníky banky. Důvodem volby ukazatelů rentability do této komparace je sama podstata podnikání, neboť dosahování zisku je hlavním motivem činnosti jakéhokoliv podnikatelského subjektu.

1. 1. 1 Česká spořitelna (ČS) a Erste bank der oesterreichischen Sparkassen AG (EB)

V případě EB byl vývoj hodnot ROAA a ROAE téměř vyrovnaný bez výrazných výkyvů. Naopak průběh křivek u ČS dosvědčuje, že její situace byla na konci devadesátých let problematická. Od roku 2000, kdy došlo k předání ČS do rukou rakouské EB, je však patrné ziskové hospodaření, které se automaticky promítlo do zlepšování výnosnosti průměrných aktiv a výnosnosti průměrného vlastního kapitálu. Zajímavý byl rok 2002, ve kterém ČS v obou sledovaných ukazatelích předstihla svého zahraničního vlastníka.

Souhrnně lze konstatovat, že EB v posledních třech letech vykazovala v porovnání s ČS výrazně nižší hodnoty u obou ukazatelů. V roce 2004 činilo rozpětí hodnot ROAA mezi bankami 1,08 %; u ukazatele ROAE se jednalo o necelých 12 % (viz. Tab. 1, Obr. 1).

Příčinou diference byla zejména vyšší ziskovost (v daném poměru) ČS a obecně i ostatních velkých českých bank), která se pohybovala na mnohem lepší úrovni než v případě EB (a obecně i ostatních zahraničních vlastníků). U ukazatele ROAA se navíc na rozdílnosti vykazovaných hodnost podepisovala i odlišná velikost srovnávaných bankovních subjektů.

Tab. 1: Vývoj ROAA a ROAE ČS a EB v letech 1999 – 2005 (v %)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
ROAA ČS	-1,54	0,01	0,41	1,19	1,45	1,62	1,50
ROAE ČS	-26,87	0,11	7,82	22,41	26,34	25,54	21,71
ROAA EB	0,37	0,37	0,41	0,50	0,43	0,54	n.a.
ROAE EB	11,04	9,97	11,09	12,99	10,96	13,63	n.a.

Pramen: Výroční zprávy ČS; databáze Bankscope

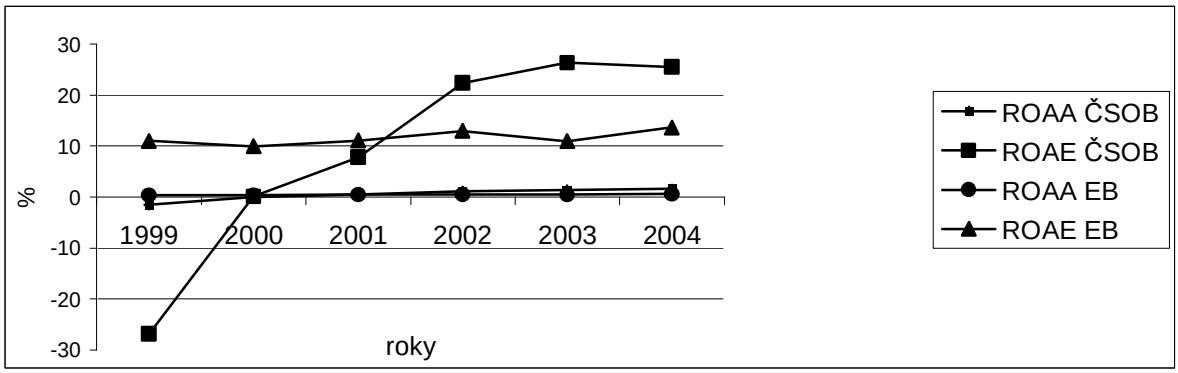

Obr. 1: Vývoj ROAA a ROAE ČS a EB v letech 1999 – 2004 (v %)

Pramen: Vlastní zpracování

1. 1. 2 Československá obchodní banka (ČSOB) a KBC Bank NV (KBC)

Z obrázku 2 je patrné, že ČSOB na rozdíl od svých domácích konkurentů dosahovala i na počátku sledovaného období příznivých hospodářských výsledků, které se mj. projevily také

v ukazatelích ROAA a ROAE. K úspěchům v následujících letech významnou měrou přispěl prodej majoritního podílu belgické KBC v r. 1999 a následně odkup IPB v roce 2000.

U ukazatele ROAA je patrný relativně vyrovnaný průběh křivek u obou porovnávaných bank; úspěšnější byla ČSOB, jejíž výnosnost průměrných aktiv byla v posledních letech zhruba o 0,4 – 0,6 % vyšší než u jejího zahraničního vlastníka.

V případě ROAE dosahovala ČSOB lepších výsledků pouze v letech 2001 – 2003; v následujícím roce byla i přes mírný nárůst hodnoty předstižena o 1,3 % KBC, která zaznamenala o tomto ohledu výrazné zlepšení. Situace posledního roku ČSOB a KBC je však ojedinělá, neboť v ostatních případech (s výjimkou ŽB a UCI) si české banky udržovaly v porovnání se zahraničními vlastníky vyšší hodnoty daného ukazatele.

Tab. 2: Vývoj ROAA a ROAE ČSOB a KBC v letech 1999 – 2005 (v %)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
ROAA ČSOB	1,13	1,2	1,08	1,13	1,05	1,14	1,56
ROAE ČSOB	9,59	13,94	16,84	17,73	14,53	15,08	21,1
ROAA KBC	0,72	1,04	0,43	0,38	0,41	0,71	n.a.
ROAE KBC	15,09	20,88	9,57	9,12	9,57	16,38	n.a.

Pramen: Výroční zprávy ČSOB, databáze Bankscope

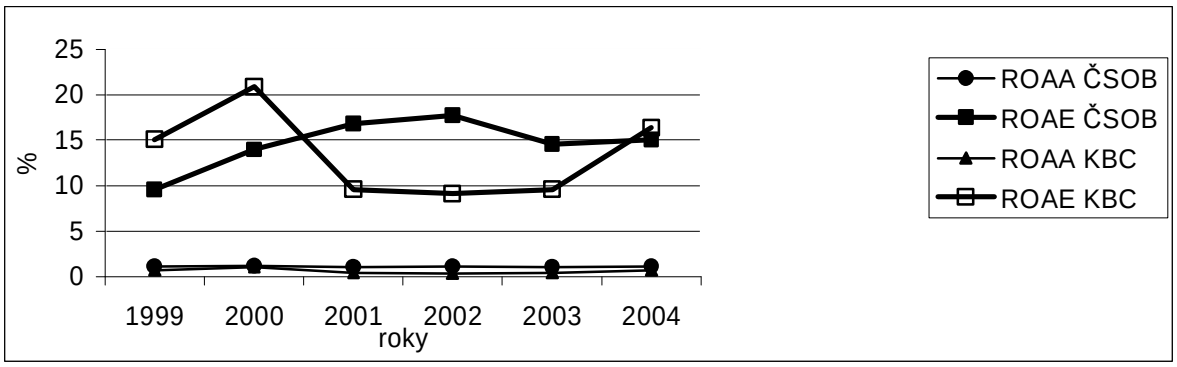

Obr. 2: Vývoj ROAA a ROAE ČSOB a KBC v letech 1999 – 2004 (v %)

Pramen: Vlastní zpracování

1. 1. 3 Komerční banka (KB) a Société Générale (SG)

Obrázek 3 nastiňuje obdobný trend vývoje jako v případě porovnání ČS a jejího zahraničního vlastníka. V záporných hodnotách ukazatelů KB vykázaných na počátku sledovaného období se odrážely značné potíže, se kterými se banka v druhé polovině devadesátých let potýkala. Zlomový byl rok 2001, v němž se KB po třech letech ztrát podařilo opět dosáhnout ziskovosti, která se projevila v kladných hodnotách obou ukazatelů. Na úspěšném hospodaření KB v následujících letech nesl rovněž zásluhu vstup francouzské SG, který se uskutečnil v témže roce.

Z hodnocení vývoje ukazatele ROAA vyplývá, že od roku 2001 využívala svá aktiva k vytváření zisku efektivněji KB. Rentabilita průměrných aktiv se v posledních letech uvažovaného období v jejím případě pohybovala na úrovni 1,8 – 1,9 % (což jí zajistilo prvenství i mezi českými konkurenty); SG vykazovala hodnoty na podstatně nižší úrovni, ve výši 0,4 – 0,5 %.

I z hlediska míry návratnosti vlastního kapitálu byla KB úspěšnější než její zahraniční vlastník, a to od roku 2002. Do té doby se však rozmezí hodnot mezi oběma bankami pomalu

snižovalo; zatímco v předposledním roce zvažovaného období činila diference 14,3 %, o rok později se již jednalo o necelých 8 %.

Tab. 3: Vývoj ROAA a ROAE a SG v letech 1999 – 2005 (v %)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
ROAA KB	-2,26	-0,06	0,71	2,08	1,93	1,92	1,80
ROAE KB	-46,39	-1,10	12,80	30,80	25,63	23,68	20,25
ROAA SG	0,38	0,61	0,52	0,43	0,36	0,48	n.a.
ROAE SG	13,96	21,57	17,26	13,78	11,30	15,84	n.a.

Pramen: Výroční zprávy KB, databáze Bankscope

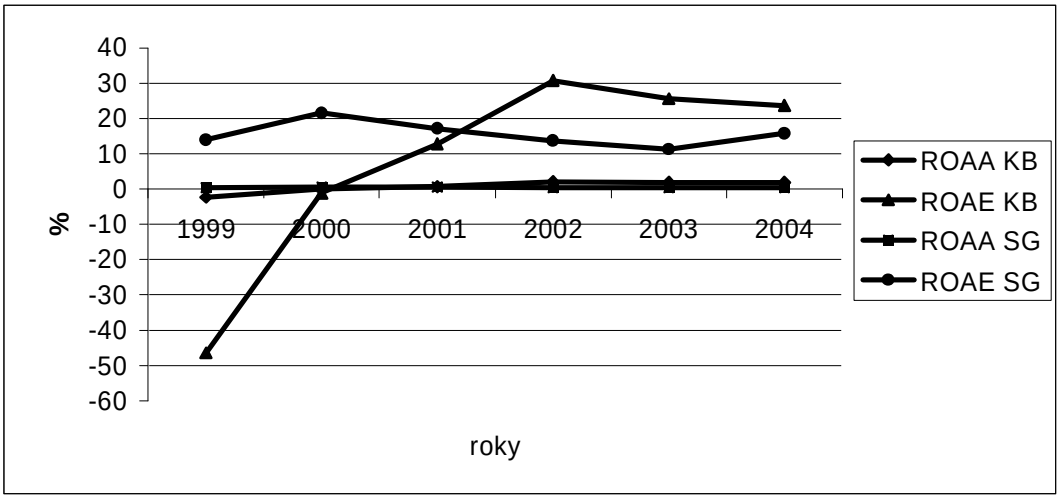

Obr. 3: Vývoj ROAA a ROAE KB a SG v letech 1999 – 2004(v %)

Pramen: Vlastní zpracování

1. 1. 4 Živnostenská banka (ŽB) a UniCredito Italiano (UCI)

Z pohledu na obrázek 4 je zřejmá jedna podstatná odlišnost oproti předchozím komparacím – z hodnocení obou ukazatelů vždy vyšel vítězně vlastník, tj. UCI.

Vzhledem ke značným rozdílům ve velikosti, postavení na trhu, počtu klientů a tedy i dosahované ziskovosti obou bank se však jedná o zcela pochopitelný jev.

Ani ŽB se v roce 1999 nevyhnula záporným hodnotám ukazatelů; nicméně v jejím případě to bylo pouze v důsledku přechodně nepříznivého hospodářského výsledku (na rozdíl od ČS a KB), u kterých se jednalo o problém závažnějšího, rozsáhlejšího a dlouhodobějšího charakteru).

V rámci ukazatele ROAA i ROAE je u ŽB patrný kolísavý průběh křivek. Za zmínku stojí především rok 2004, ve kterém došlo k poklesu hodnot ukazatelů na velmi nízkou úroveň. Příčinou byl proces rozsáhlých změn, který byl v ŽB zahájen v roce 2003 jejím italským vlastníkem. Vzhledem k jejich úspěšnému dovršení se dá v příštích letech předpokládat zlepšování výkonnosti, a tedy i nárůst hodnot ukazatelů.

UCI se mohla pochlubit poměrně stabilní úrovní výnosnosti průměrných aktiv, a to ve výši 0,9 %. V případě rentability průměrného vlastního kapitálu vykazovala v posledních dvou letech mírný nárůst hodnot, a pohybovala se tak na úrovni přesahující 15 %.

Tab. 4: Vývoj ROAA a ROAE ŽB a UCI v letech 1999 – 2005 (v %)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
ROAA ŽB	-0,54	0,51	0,48	0,22	0,33	0,14	n.a.
ROAE ŽB	-8,33	9,83	9,74	3,92	5,52	2,13	n.a.
ROAA UCI	1,04	1,00	0,98	0,92	0,92	0,86	n.a.
ROAE UCI	19,59	18,42	16,39	14,82	15,21	15,29	n.a.

Pramen: Výroční zprávy ŽB, databáze Bankscope

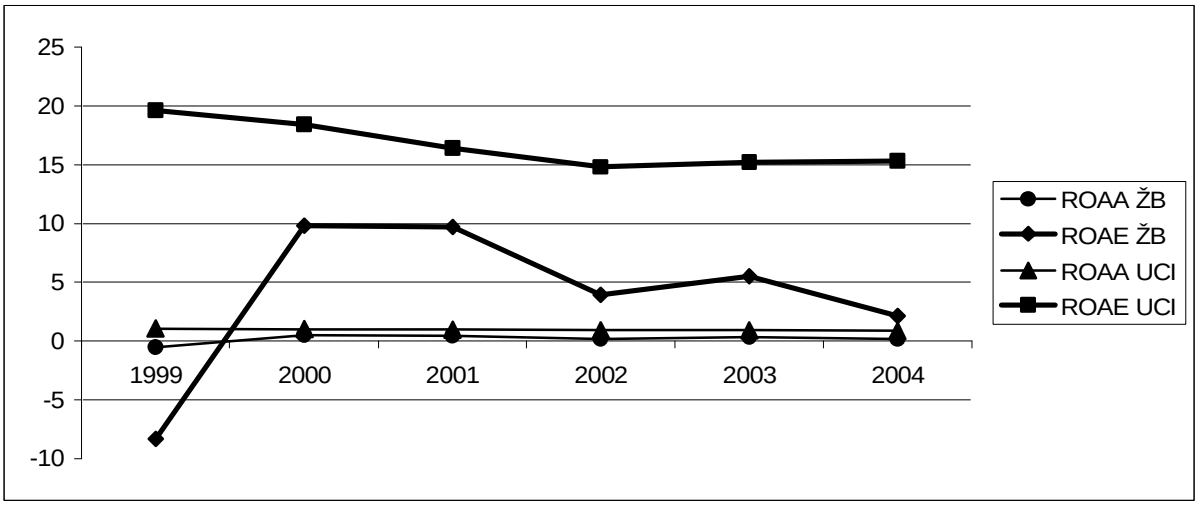

Obr. 4: Vývoj ROAA a ROAE ŽB a UCI v letech 1999 – 2004 (v %)

Pramen: Vlastní zpracování

1. 2 Čistá úroková marže

Ukazatel čisté úrokové marže (NIM z angl. Net Interest Margin) je definován jako čistý úrokový výnos vztažený k průměrným aktivům. Vypovídá o schopnosti banky zhodnotit svá úročená aktiva. Tento ukazatel byl vybrán z toho důvodu, že postihuje podstatu fungování bankovní instituce, která vydělává na rozdílu mezi úrokovými výnosy a úrokovými náklady.

1. 2. 1 Česká spořitelna a Erste bank

Při pohledu na graf č. 15 zjistíme, že ČS dosahovala v porovnání s EB značně vyšší hodnoty NIM (v tomto ukazateli mimochodem zaujímala mezi českými bankami stabilně vedoucí pozici), a to i přesto, že v posledních letech docházelo k poklesu hodnot daného ukazatele. ČS si NIM v posledních letech udržovala na úrovni 3,5 %; EB se pohybovala okolo 2 %, přičemž nejvyšší hodnoty dosáhla v roce 2002 a to ve výši 2,60 %.

Jedním z podstatných faktorů odlišnosti hodnot NIM je konkurenční prostředí, v němž obě banky působí. Zatímco ČS není přílišné konkurenci na domácím trhu vystavena (pomineme-li ČSOB a KB); EB se naproti tomu potýká v Rakousku s velice výraznou konkurencí, kterou představují kromě velkých bankovních subjektů také lokální a regionální družstevní banky, které disponují značnou silou. EB je tak nucena v boji o přízeň klientů půjčovat kapitál za nižší úrokové sazby, což dále snižuje čisté úrokové výnosy a tím vede i k vykazování nižší NIM.

Tab. 5: Vývoj NIM ČS a EB v letech 1999 – 2005 (v %)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
ČS	4,28	3,41	3,74	3,64	3,34	3,38	3,29
EB	1,44	1,57	1,96	2,60	2,22	2,11	n.a.

Pramen: Výroční zprávy ČS, databáze Bankscope

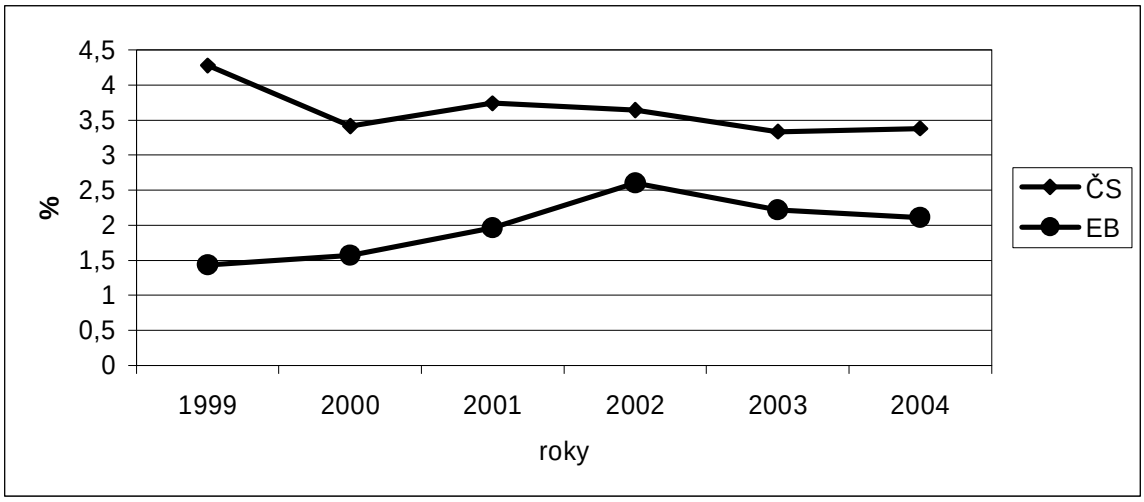

Obr. 5: Vývoj NIM ČS a EB v letech 1999 – 2004 (v %)

Pramen: Vlastní zpracování

1. 2. 2 Československá obchodní banka a KBC Bank

Obrázek 6 ukazuje, že ČSOB v závislosti na vykazování výrazně vyšších hodnot NIM než jakých dosahuje její belgický vlastník, disponovala daleko lepší schopností zhodnotit svá úročená aktiva.

Zatímco KBC dosahovala v posledních letech stabilní úrovně 1,6 – 1,7 %; u ČSOB bylo znatelné mírné kolísání hodnot, které se pohybovaly okolo 2,5 – 3 %. Daný výsledek, jak již bylo zmíněno, ovlivňovala celková výše úrokových sazeb na domácím trhu a především konkurenční struktura bankovního sektoru v obou zemích.

Tab. 6: Vývoj NIM ČSOB a KBC v letech 1999 – 2005 (v %)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
ČSOB	3,09	3,13	2,51	2,48	2,64	2,81	2,51
KBC	1,60	1,65	1,56	1,71	1,70	1,64	n.a.

Pramen: Výroční zprávy ČSOB; databáze Bankscope

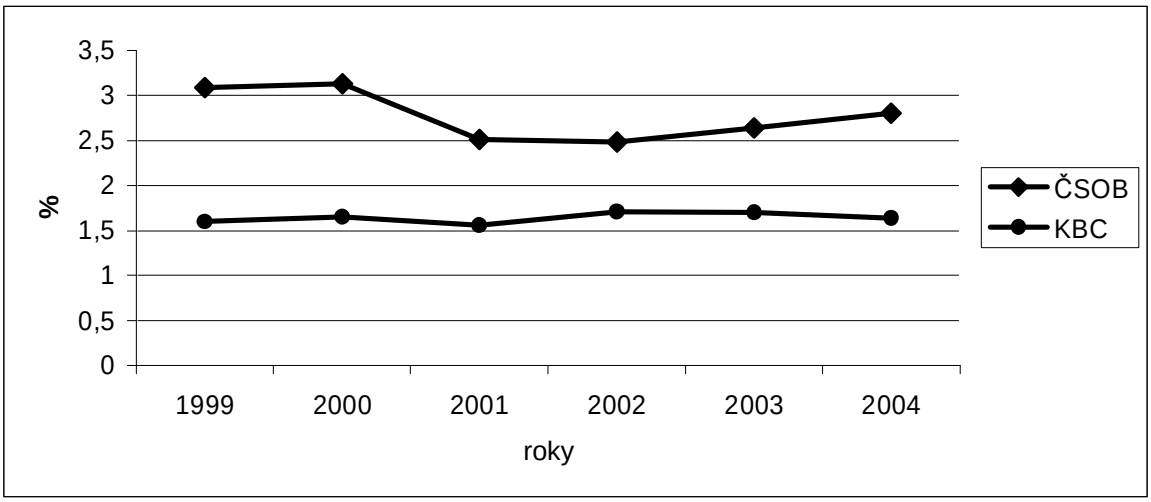

Obr. 6: Vývoj NIM ČSOB a KBC v letech 1999 – 2004 (v %)

Pramen: Vlastní zpracování

1. 2. 3 Komerční banka a Société Générale

Při pohledu na obrázek 7 je zřejmé, že obdobně jako u předešlých dvou komparací slavila česká banka v dosahování NIM větší úspěch než její zahraniční vlastník. V případě KB a SG lze však pozorovat markantnější rozmezí hodnot mezi oběma bankami, které činilo více než 2 %, přičemž u předchozích srovnávaných subjektů se jednalo o rozpětí ve výši 1 – 1,5 %.

V posledních třech letech se hodnoty NIM vykazované KB udržovaly na poměrně stabilní úrovni 3 %. U SG se projevovaly klesající tendence, jejichž důkazem mohl být rok 2004, v němž francouzský vlastník zaznamenal nejnižší hodnotu NIM za celé uvažované období.

Tab. 7: Vývoj NIM KB a SG v letech 1999 – 2005 (v %)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
KB	3,33	3,65	3,48	3,15	3,08	3,10	3,14
SG	1,31	0,98	0,98	1,12	0,96	0,63	n.a.

Pramen: Výroční zprávy KB, databáze Bankscope

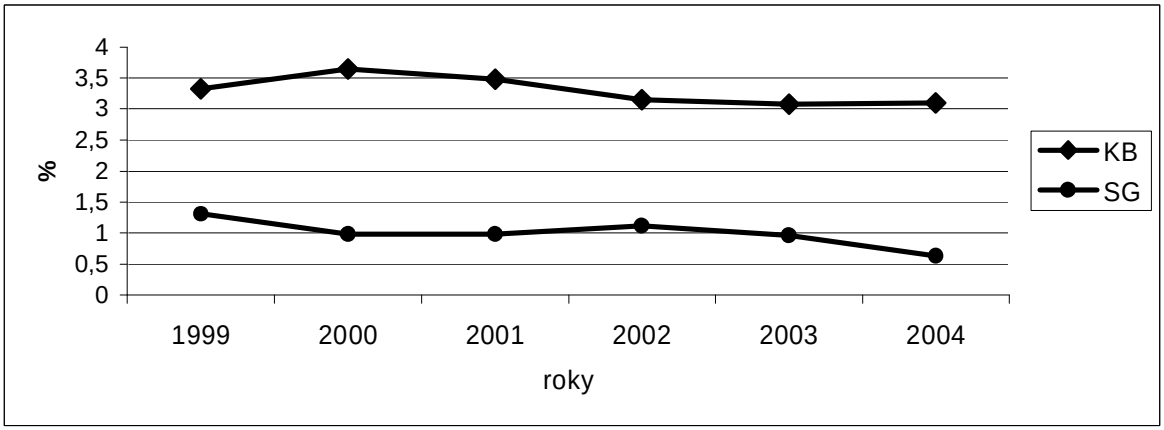

O

br. 7: Vývoj NIM KIB a SG v letech 1999 – 2004 (v %)

Pramen: Vlastní zpracování

1. 2. 4 Živnostenská banka a UniCredito Italiano

V obrázku 8 lze sledovat opačnou situaci, než jaké jsme byli v rámci tohoto ukazatele doposud zvyklí. Lepších výsledků NIM, a tedy i lepšího zhodnocení svých úročených aktiv dosahoval zahraniční vlastník, resp. UCI, nikoliv česká banka, resp. ŽB.

UCI, jenž byla mimochodem v tomto ohledu nejúspěšnější bankou mezi zahraničními vlastníky, vykazovala téměř po celé sledované období hodnoty pohybující se na úrovni 3 %; v posledních dvou letech u ní však lze pozorovat klesající trend. Na druhé straně ŽB si udržovala (nepočítáme-li výkyv v roce 2003) stabilní úroveň NIM ve výši necelých 2 %.

Tab. 8: Vývoj NIM ŽB a UCI v letech 1999 – 2005 (v %)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
ŽB	2,26	1,90	1,97	1,98	1,73	1,95	n.a.
UCI	2,81	2,90	2,84	2,94	2,74	2,55	n.a.

Pramen: Výroční zprávy ŽB, databáze Bankscope

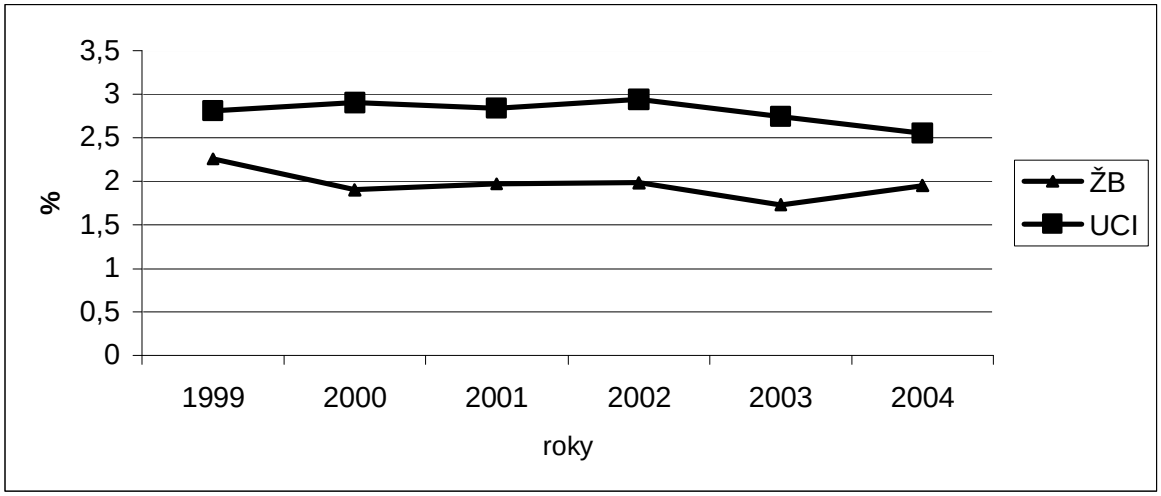

Obr. 8: Vývoj NIM ŽB a UCI v letech 1999 – 2004 (v %)

Pramen: Vlastní zpracování

1. 3 Ukazatel adekvátnosti kapitálu (1) a ukazatel adekvátnosti kapitálu (2)

Ukazatel adekvátnosti kapitálu (1) je nejjednodušším ukazatelem finanční síly banky – jedná se o poměr mezi kapitálem a celkovými aktivy. Ukazatel adekvátnosti kapitálu (2) vyjadřuje poměr kapitálu k celkovým závazkům. Klasický ukazatel kapitálové přiměřenosti nebyl vybrán, protože některé banky jej nevykazují v konsolidované podobě. Nicméně pro účely tohoto příspěvku jsou vybrané ukazatele dostačující a vhodně popisují finanční sílu a s tím související solventnost bankovních ústavů.

1. 3. 1 Česká spořitelna a Erste bank

Z vývoje ukazatelů adekvátnosti kapitálu jsou mezi ČS a jejím zahraničním vlastníkem patrné výrazné rozdíly (řádově ve výši 2 – 3 %). Daná odlišnost vyplývala zejména ze skutečnosti, že EB (a stejně tak i ostatní zahraniční vlastníci) využívala ke své činnosti cizí zdroje ve větším rozsahu než tomu činila ČS (a souhrnně i ostatní české banky, které byly v tomto ohledu opatrnější).

Uvedený přístup je podle našeho názoru správný, neboť využívání vlastních zdrojů (resp. vlastního kapitálu) je podstatně dražší záležitostí. Přesto by však EB v případě poměru

vlastního kapitálu ku závazkům měla dodržovat obecně doporučované rozmezí ve výši 5 – 15 %. V případě ČS byla nadefinovaná rozmezí dodržována u obou sledovaných ukazatelů.

Tab. 11: Vývoj ukazatelů adekvátnosti kapitálu (1) a (2) ČS a EB v letech 1999 – 2005 (v %)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Adekv. kap. (1) ČS	6,17	5,39	5,20	5,37	5,64	7,05	6,75
Adekv. kap.(2) ČS	6,68	5,78	5,55	5,74	5,98	7,58	7,28
Adekv. kap.(1) EB	3,55	3,78	3,68	3,91	3,95	3,91	n.a.
Adekv. kap. (2) EB	3,83	4,07	3,96	4,21	4,25	4,13	n.a.

Pramen: Výroční zprávy ČS, databáze Bankscope

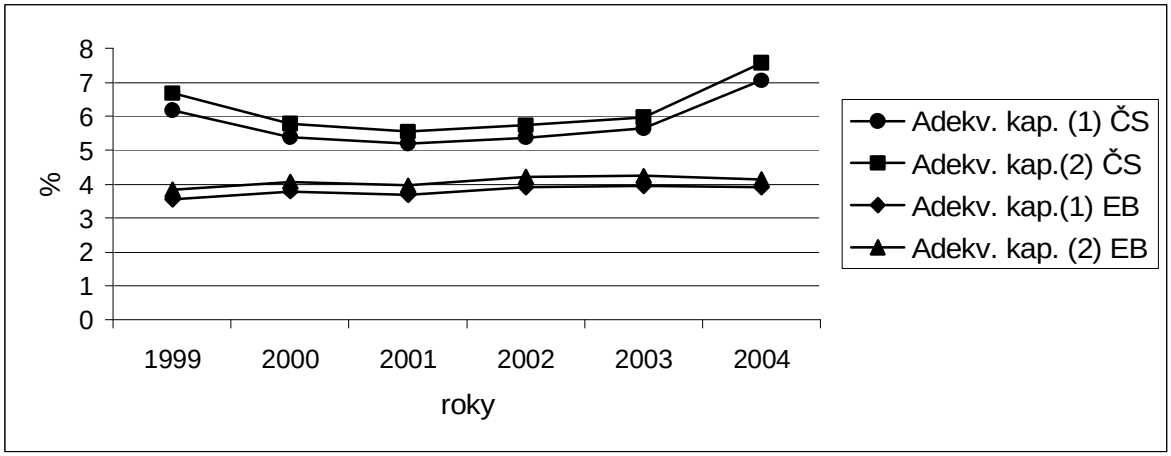

Obr. 11: Vývoj ukazatelů adekvátnosti kapitálu (1) a (2) ČS a EB v letech 1999 – 2004 (v %)

Pramen: Vlastní zpracování

1. 3. 2 Československá obchodní banka a KBC Bank

V obrázku 12 je možno opět sledovat dosti značnou rozdílnost hodnot ukazatelů adekvátnosti kapitálu, tentokrát mezi ČSOB a KBC. K dané diferenci, která v posledních dvou letech činila zhruba 3 % u obou ukazatelů, přispěl pozitivní vývoj hodnot české banky v průběhu let 2001 – 2003.

Z hlediska celkového hodnocení lze konstatovat, že ČSOB se v obou případech pohybovala na dobrém stupni stanoveného rozmezí; KBC byla úspěšná pouze v případě poměru vlastního kapitálu k celkovým aktivům. U poměru vlastních zdrojů k závazkům definovaný interval splňovala pouze v prvních dvou letech sledovaného období.

Tab. 12: Vývoj ukazatelů adekvátnosti kapitálu (1) a (2) ČSOB a KBC v letech 1999 – 2005 (v %)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Adekv.kap. (1) ČSOB	12,41	6,80	6,02	6,76	7,66	7,50	7,26
Adekv.kap. (2) ČSOB	14,17	7,30	6,40	7,25	8,37	8,11	7,82
Adekv.kap. (1) KBC	5,14	4,86	4,12	4,23	4,93	4,31	n.a.
AdekV.kap. (2) KBC	5,67	5,34	4,45	4,57	4,74	5,62	n.a.

Pramen: Výroční zprávy ČSOB, databáze Bankscope

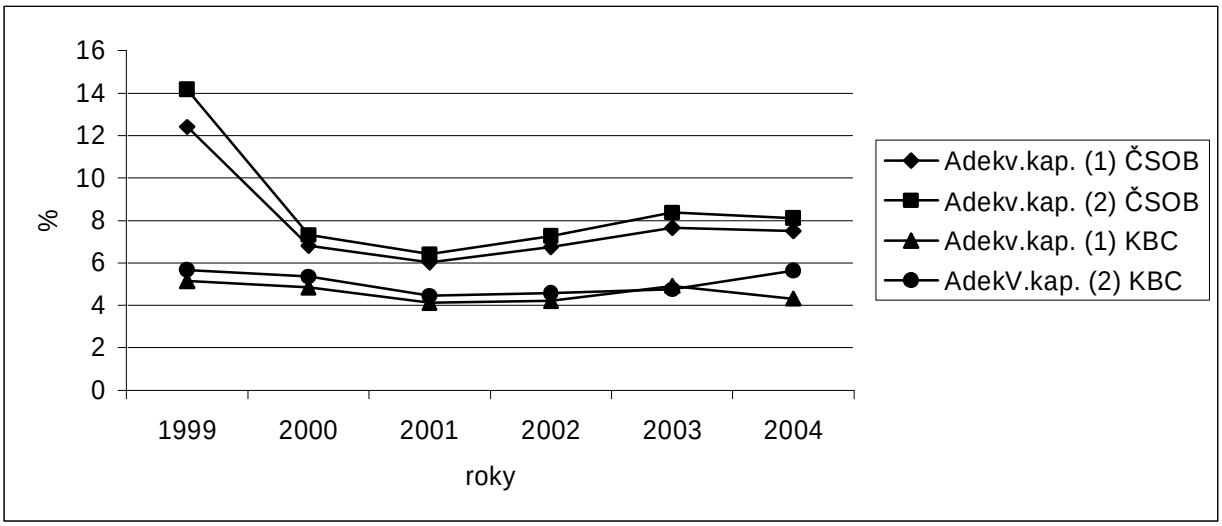

Obr. 12: Vývoj ukazatelů adekvátnosti kapitálu (1) a (2) ČSOB a KBC v letech 1999 – 2004 (v %)

Pramen: Vlastní zpracování

1. 3. 3 Komerční banka a Société Générale

Stejně jako u předchozích dvou porovnání je i u KB a SG viditelná odlišná výše jimi vykazovaných hodnot, a to opět ve prospěch české banky. Rozdílnost byla však v důsledku značně rostoucího trendu KB (vyjma roku 2003) a naopak klesajícího vývoje hodnot SG v posledních letech, zřetelnější.

KB s přehledem plnila nadefinované rozmezí hodnot a byla dokonce mezi českými bankami v rámci adekvátnosti kapitálu po poslední dva roky nejlepší; SG v poměru vlastního kapitálu k závazkům nevyhovovala limitu a v případě poměru vlastního kapitálu k aktivům se pohybovala jen těsně nad přijatelnou hranicí. Domníváme se však, že není správný ani jeden zmíněný výsledek. KB byla, podle mého názoru, zbytečně opatrná ve využívání cizích zdrojů ke svému hospodaření, na druhé straně SG v tomto ohledu vykazovala přílišnou aktivitu, která způsobovala nedodržování předepsaných rozmezí.

Tab. 13: Vývoj ukazatelů adekvátnosti kapitálu (1) a (2) KB a SG v letech 1999 – 2005 (v %)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Adekv. kap. (1) KB	4,78	5,17	5,83	7,64	7,46	8,67	9,04
Adekv. kap. (2) KB	5,12	5,56	6,30	8,35	8,06	9,60	9,94
Adekv. kap. (1) SG	2,62	3,08	2,90	3,34	3,07	2,98	n.a.
Adekv. kap. (2) SG	2,75	3,27	3,07	3,56	3,26	3,15	n.a.

Pramen: Výroční zprávy KB, databáze Bankscope

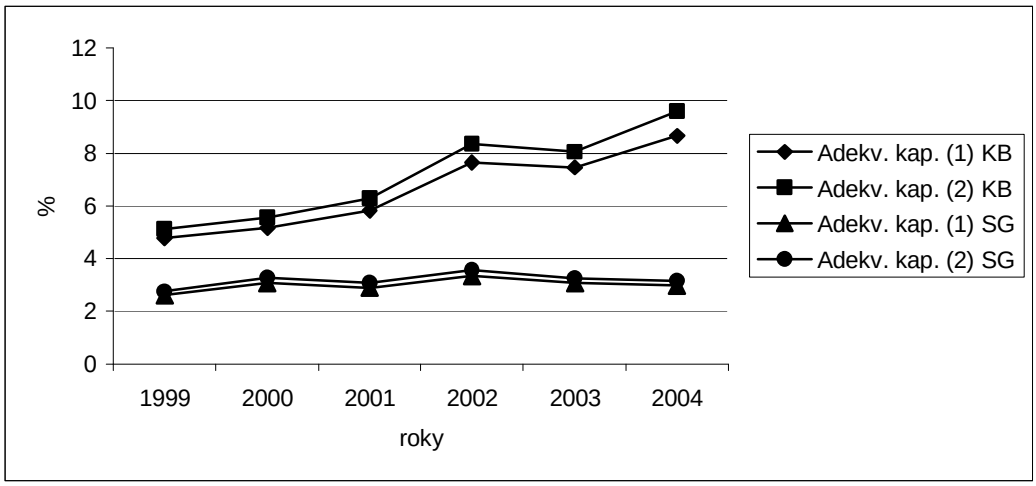

Obr. 13: Vývoj ukazatelů adekvátnosti kapitálu (1) a (2) KB a SG v letech 1999 – 2004 (v %)

Pramen: Vlastní zpracování

1. 3. 4 Živnostenská banka a UniCredito Italiano

I v komparaci ŽB a jejího italského vlastníka lze sledovat určité rozdíly v úrovni adekvátnosti kapitálu obou bank. Na rozdíl od předešlých případů byly však dané diference méně výrazné; změnou je navíc i skutečnost, že stanovené rozmezí u obou ukazatelů neplnila pouze česká banka (v tomto případě ŽB). Také UCI se dařilo dodržovat definované rozpětí hodnot – v posledním uvažovaném roce se v poměru vlastního kapitálu k aktivům pohybovala na příznivé úrovni 5,5 %; u poměru vlastního kapitálu k závazkům se jednalo o hranici 6 %.

Tab. 14: Vývoj ukazatelů adekvátnosti kapitálu (1) a (2) ŽB v UCI v letech 1999 – 2005 (v %)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
Adekv. kap. (1) ŽB	6,23	4,46	5,54	5,64	6,35	6,83	n.a.
Adekv. kap. (2) ŽB	6,83	4,75	5,99	6,11	6,93	7,50	n.a.
Adekv. kap. (1) UCI	4,99	5,75	6,14	6,24	5,86	5,44	n.a.
Adekv. kap. (2) UCI	5,30	6,22	6,74	6,87	6,37	5,89	n.a.

Pramen: Výroční zprávy ŽB; databáze Bankscope

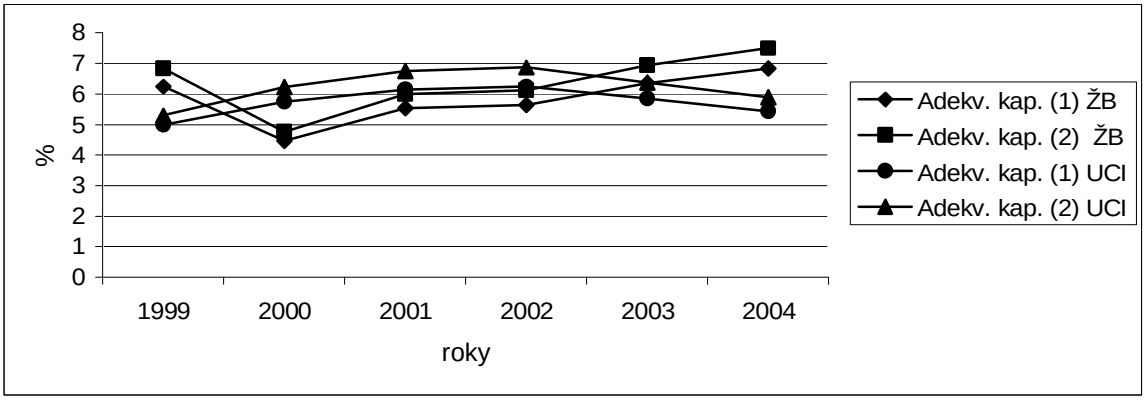

Obr. 14: Vývoj ukazatelů adekvátnosti kapitálu (1) a (2) ŽB a UCI v letech 1999 – 2004 (v %)

Pramen: Vlastní zpracování

Závěr

Na základě finanční analýzy bylo zjištěno, že tři nejvýznamnější a největší bankovní instituce ČR v zahraničním vlastnictví - Česká spořitelna, a.s., Československá obchodní banka, a.s. a komerční banka, a.s. – dosahovaly v posledních letech ve většině poměrových ukazatelů lepších výsledků než jejich zahraniční majitelé. V důsledku vysoké ziskovosti těchto domácích bank (vyšší než v případě zahraničních vlastníků) byly výraznější rozdíly zřetelné především u ukazatelů odvozených z tvorby zisku. Naopak ve vztahu Živnostenské banky, a.s. a jejího zahraničního vlastníka dominovala téměř ve všech sledovaných ukazatelích mateřská banka. Vzhledem ke značným rozdílům v postavení na trhu, počtu obsluhovaných klientů, velikosti i dosahované ziskovosti obou bank, je to však zcela pochopitelné.

V rámci rentability průměrných aktiv i rentability průměrného vlastního kapitálu dosahovaly nejvýznamnější domácí banky vysokých hodnot a v posledních letech tak převyšovaly výnosnost svých mateřských společností; rovněž čistá úroková marže se v jejich případě pohybovala na lepší úrovni. Vyšší hodnoty oproti zahraničním vlastníkům byly zaznamenány i u obou ukazatelů adekvátnosti kapitálu, tj. poměru vlastního kapitálu k aktivům a poměru vlastního kapitálu k závazkům. Jediným ukazatelem, ve kterém české banky vykazovaly v posledních letech téměř srovnatelnou úroveň se zahraničními majiteli, byla kapitálová přiměřenost.

Dokladem příznivého vývoje tří předních českých bank v zahraničním vlastnictví v letech 2000 – 2005 mohou být kromě výsledků poměrových ukazatelů rovněž externí ratingy, které se v tomto období postupně zlepšovaly. Hlavními důvody zvyšování ratingů vydávaných mezinárodními ratingovými agenturami Moody's, Standard & Poor's a Fitch byla narůstající ziskovost a efektivnost v podmínkách konkurenčního prostředí, zvyšování úrovně poskytovaných služeb, zlepšování řízení rizik a v neposlední řadě rostoucí kvalita portfolií, která se v roce 2004 dostala na úroveň srovnatelnou s mateřskými společnostmi.

Použitá literatura:

[1] Výroční zprávy České spořitelny 1999 – 2005.
[2] Výroční zprávy Československé obchodní banky 1999 – 2005.
[3] Výroční zprávy Komerční banky 1999 – 2005.
[4] Výroční zprávy Živnostenské banky 1999 – 2005.
[5] www.bvdep.com [online]. 2007 [cit. 2007-06-06]. Dostupný z WWW: http://www.bvdep.com/en/bankscope.html>.

Kontaktní adresa:

Ing. Liběna Černohorská, Ph.D.
Studentská 84
530 09, Pardubice
Email: libena.cernohorska@upce.cz
tel: 46 603 6542

Ing. Jan Černohorský, Ph.D.
Studentská 84
530 09, Pardubice
Email: jan.cernohorsky@upce.cz
tel: 46 603 6749